

Pesta 25 fauru. (9 martiu.)

Va eși dominec'a. | Redact. : strad'a lui Leopoldu ur. 32.

Nr. 8.

Anulu IX, — 1873.

Pretulu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Creatiunea femeii.

— Din germana. —

Candu celu atotpotinte cu man'a-i creatória
 Formà pamentulu nostru cu parintesc'amóre,
 A primaverei dulce zefiri eternu durau
Si fortiele naturei intinèritu lucrau,
 Si creatoru 'n tôte erà gloriificatu
 Si prin a lui putere maritu si laudatu ;
 Chiamà atunci pe angeri si astu-felu li vorbì :

„Frumósa-i creatiunea, ce vrui eu a-mi zidi,
 E fòrte si putinte ca omulu marinimu,
 Chiamatu, ca sè conduca destinulu ei sublimu ;
 Dar tocmai pentru-aceea fiindu asié perfecte,
 Me temu sè nu incépa la lupte si la certe
 Creatiele mele, si omulu scís bine,
 Ce fortie spirituale elu concentréza 'n sine,
 Desvólta dar adese placere de resboiu ...
 Si nici nu mai intréba, déca-lu voimu si noi ?
 Io nu voiescu, pamentulu adi-mane sè devie
 Terenulu pasiunei, ce póte sè-lu sfasie ;
 Creá-voiu dar o rara, puternica fiintia ;
 Si ea, de si plapanda si slaba 'n aparintia,
 Poté-va si mania si odiu a 'mblandi ...
 Barbatulu, domnu a tóte, supusulu ei va fi ...“

Si josu descinde Domnulu pe campulu infloritu,
 Culege flori frumóse, cum nu s'au pomenitu.
 Iea lili'a frumósa, placuta si curata,
 Simbolulu inocentiei, *atunci* nemaculata.
 Apoi se 'ntóree 'n drépt'a l'unu dulce, veselu crinu,
 Si rumpe-o floricea din gingasiulu iasminu.

Si angerii alérge s'adune floricele,
 Aduna flori de mirta, ce sémena cu perle.
 Si candu divinitatea formase o cununa
 Si 'ntinse peste dins'a puternic'a sa mana :
 O dîna sta 'nainte-i ca ceriulu de frumósa,
 Cam palida la facie, dar totu-si gratiósá.
 Unu angeru pare dins'a, atátu e de placuta,
 Dar rece ca statu'a de geruri strabatuta.
 Si éra-si creatorulu intinde drépt'a sa ...
 Atuncea trandafirulu, ce veselu infloriá,
 O ramura bogata de rose purpuría
 Pe faci'a ei o lasa ... colórea-i este vía.
 Garofa se grabesce, si printr'o sarutare
 Dedù dulcétia gurei si-o rumena colóre.
 Si ochiulu se deschide, si-unu farmecu ne privesce,
 Azurulu viórelei din elu ni stralucesce.
 Unu cercu frumosu de radie pe capulu ei s'asiédia
 Si perulu ei de auru lucesce, schinteiéza.
 Si totu, ce produsese a Dieului amóre
 Frumosu, unesce-acésta dieitia 'ncantatória.
 Atuncea díce Domnulu : „Tu corpu plinu de man-
 dria,

Sè fii regin'a lumei, si numele sè-ti fia :
 Femeia ! Santa fia viéti'a, ce ti-am datu,
 Pecum e santu si scopulu cu care te-am creatu,
 Viéti'a omenésca in tine o basesu
 Si 'n man'a ta-a ei sórte, femeia, o confiesu.
 Plapanda la vedere, sè fii pentru barbatu
 Unu spriginu, candu durerea in doliu l'a 'mbra-
 catu.

Domestica-i simtîrea feroce nesupusa,
 Si fă-i anim'a buna, si bunului supusa.
 E mare dar si grea acésta misiune;
 Barbatulu inse 'n tine speranti'a sa si-o pune.
 Prin vócea ta placuta si-o singura privire,
 Vei sterge a-lui durere, vei dá lui fericire;
 Dar tîe-ti este data eternu a suferi,
 D'aceea cu taria pe tin' te-oiu darui...“

Si Dumnedieu atuncea din stanca a luat
 Cu man'a sa divina unu diamantu curatu.
 O anina forméza din pétr'a pretiósá,
 Si-o imple-apoi de daruri alese si frumóse.
 S'aduna angerasii in giurulu ei in choru,
 Si vreu s'o imprumute cu darurile loru.
 Amoru umilu se róga la Domnulu, sè-i permita,
 Ca anim'a femeii s'o faca fericita.
 Blandéti'a, modesti'a, sorori nedespartite: .
 „In anim'a-i sè siéda, voru fi pré fericite.“
 Rogatu-a creatorulu totu pentru-acest'a daru
 Tacut'a pacientia, unu angeru fórte rar.
 Acol' au vrutu sè-si puna si pacinicu cuibulu loru
 Speranti'a, confienti'a, cumplite in amoru.
 S'au mai rugatu acolo sè aiba locuintia
 Modest'a pietate, si sora-sa credintia...
 Si candu aceste dîne erau introlocate,
 Iubirea maternela, fiindu inca departa,
 Pretinde sè nu uite: „cà are dreptulu seu!“...
 E plina animiór'a... si bunulu Dumnedieu
 O bine-cuvintéza cu darulu seu cerescu,
 Si-apoi o si asiédia in peptulu femeiescu.
 Femei'a este via, si-abié s'a desceptatu,
 Natur'a 'ntréga 'n giuru-i prin ea s'a farmecat.
 Cu ea se desceptase norocu 'n omenime;
 Cà-ci dîns'a e corón'a creatiei divine.

A. Radu.

Nóptea unui balu.

— Novela. —

(Fine.)

III.

Tardioru, la dóue óre dupa mediulu nop-
 tii, din balu esîra dóue masce.

Amendoi se urcara intr'o carutia, si repe-
 de trecura pe o strada nainte.

Preste diece minute caruti'a sosi intr'o
 strada strimta si întunecósa. Edificiile erau
 betrane, masive, întunecóse si urite gro-
 zavu.

Naintea unui edificiu caruti'a se opri.

Mascele esîra ambele, barbatulu dadù re-
 pede in man'a cocferiului competinti'a lui, a-

poi intrara pe o pórtá ingusta, se urcara pe
 trepte si disparura.

Preste cinci minute, intr'o odaia frumósa,
 mai frumósa decâtu cum s'aretá din afara —
 pe unu fotelu siedea Vevereanu cu amorós'a
 acritia.

Curiosu!

Aurfile schinteiau la lumin'a lampei ca
 stelele.

Odata éca, usi'a se deschide, si pe aceea
 intra trei masce, trei barbati robusti.

Toti trei se apropiara cu nesce miscari
 suspitióse.

Atunci unulu dintre ei redicà unu pum-
 nalu spre peptulu lui Vevereanu, cei doi repe-
 de pe furisiu lu-prinsera de gátu si lu-dobori-
 ra josu.

Candu dadù a privi ce se intempla, celu
 cu pumnalulu stá de a supra lui cu pumnalulu
 redicatu.

— Taci! Tu esti unu omu cu minte, nu-
 mai aurfile ni trebuescu, si ti-dicemu unu adio,
 — dîse unulu incetu.

Intr'asta aurfile erau spintecate tóte. Ho-
 tii se scolara, esîra din casa inchidiendu usi'a
 dupa sine, si disparura repede ca din po-
 veste.

Vevereanu sari dreptu in picióre, dadù sè
 fuga dupa ei, elu uità cà are de a face cu hoti
 si arma n'are, dar in acelu momentu observà,
 cà frumós'a femeia zace tavalita, ametita si
 palida ea unu mortu.

Se 'ntórse, o redicà, i spelà templele cu
 apa rece, si punendu-o pe unu fotelu statea
 langa ea compatimitoriu si totu-de-odata in-
 furiatu.

— Ti-multiamescu, dle, ti-multiamescu,
 — dîse dîns'a numai abié, cu unu versu móle.
 — Oh, dle, crede-me, aveam presimtiu; simpa-
 ti'a ce o avui catra dta intr'unu minutu, si
 intr'acel'a-si minutu deveni celu mai ferbinte
 amoru, mi-para o enigma, se' para cà n'am
 presimtiu bunu.

Dinsulu o prinse de mana.

— N'ai de a-mi multiamí. Intr'adeveru se
 pare cà visedi, dar nu, nu voiu intardiá. Nóp-
 te buna, ffi atenta la tóta faim'a; eu trebue sè
 afli sfersitululu acestei misielfi.

— Mi-e mai bine, nópte buna; speru, cà
 nu vei intardiá, éra ne vomu intalni, — dîse
 ea cu o vóce lina, morbósa.

Vevereanu esî.

Alergà pe strade repede in susu si in josu,
 cautà dupa hoti; se para uitatu de sine, cà-ci-

altumintrenea ar fi sciutu, cã aceia nu-lu ascépta pe strada la intelnire.

Ajunse intr'o strada strimta la o cotitura.

Ací statù in locu si prinse a meditá singuru. Se pareã, cã nu se póte tredî dintr'unu somnu ce fu impreunatu cu unu visu greu.

La unu timpu éca, pe de ceea parte a stradei s'aiépta repede o figura négra, infasiurata intr'o manta lunga.

Mintenu dupa acést'a ajunse o figura de femeia imbrobodita.

Acésta facù unu semnu: pst — si cea dinainainte statù in locu dupa coltiulu unei porti.

Se 'ntalnira. Femei'a dadù man'a cu figur'a cea d'antâiu, schimbà dóue cuvinte, apoi pornira ambii nainte.

— Aici trebuie sè curga unu secretu, póte éra o misielfa, — cugetà Vevereanu si porni incetu dupa ei intr'o departare, sè nu fia observatu.

Cele dóue figure dupa cinci minute ajunsera la unu locu grozavu, intr'o strada ce se numiã: strad'a calugaritieloru.

Strad'a si totu loculu érá uritu grozavu. Se pareã a fi o strada pustfa, unde nu siedu ómeni, numai diavoli si liliaci.

Póte chiar asié a fostu: diavoli si liliaci!

La o pórtã se oprira cele dóue figure, deschisera pórt'a si intrara pe ea, apoi o inchise dupa sine cu cheia.

Vevereanu se apropiã de pórtã si privi in launtru pe o crepatura. Nimicu, numai o radia fórte domóla de lumina se pareã cã se vede din candu in candu intr'unu locu in edificiu, — ori érá o ferésta mica, ori numai ceva gaura.

Pe Vevereanu lu-neliniscea curiositatea.

I plesni prin capu o idea.

Si scóse chei'a portii sale, o probà, si minune — aceea nimeriã, se pareã cã e de ací.

Suci chei'a — si usi'a portii se deschise.

Lumin'a érá in etagiu.

Se urcã pe trepte incetu, in degete, atentu la tóte.

Ajunse susu. Acolo erau mai multe usi vechi si stricate.

Se duse dreptu acolo unde se vedea de josu lumin'a.

Ce sè faca? trebuie sè véda, sè scia ceva déca chiar pe pretiulu vietii?

Se plecã incetu, privi pe chei'a usiei. In casa trei barbati si o femeia.

Unulu se pareã cã scrie pe o mesutia simpla, ceialalti stateau pe langa mésa.

Candu si candu se audiã câte unu cuventu.

— Unu orologiu, cinci-dieci de galbeni.

— Bine, altulu.

— Unu anelu... Adiamantu.

— Apoi.

— galbeni.

— Ce a dîsu.

— si cinci de taleri.

„Hah hotii facu pretiu la aurfile mele, e bine...”

Intr'acestu minutu se 'ntórse femeia cu fati'a catra usia, Vevereanu ingalbeni, ea érá masc'a din balu, amorós'a, ceea ce in minutulu trecutulu ameti.

Nu intardiã. Se cobori pe trepte repede, esí pe pórtã si alergà in orasiu.

Mai tardiu cu o jumetate de óra la usia stateau trei barbati: Vevereanu si doi haiduci.

Unulu deschise usi'a si intrã, ceialalti dupa elu.

— Am neplacut'a detorintia, dloru, a vi spune cã sunteti prinsi.

Hotii stateau uimiti toti, femeia si-ascunse fati'a cu o haina si se 'ntórse catra unu parete.

— Noi, noi prinsi?

— Asié-e, dvóstre — dvóstre prinsi!

— Dar cine sunteti dvóstre ce ne conturbati pe acestu timpu?

— Ti-voru spune, dle, la cas'a orasiului, n'avemu timpu de discursu.

Vevereanu se apropiã de femeia. Voiã sè privésca in fati'a ei.

Dins'a se infasiurã si mai tare, dar unulu dintre ómenii politiei se aruncã si-i spintecã hain'a de pe obradiu, si ea statù cu fati'a palida naintea lui Vevereanu, palida si muta ca pétr'a — apoi si-puse manile pe fatia.

Femeia asta nu érá asié stricata precum o aretau faptele, o rusine profunda se vedea cã o ucide.

Vevereanu se plecã, redicã spintecaturile din hain'a ce o avuse pe obradiu si-i o dadù.

— Ascunde-ti rusinea nefericita, — dîse, si numai atunci vediù, cã-i spendiura ceva de la gramadi.

Cum s'a plecatu elu dupa spintecatura, i

esi din sinu unu medalu ce erá legatu la grumadi cu unu branelu.

Femei'a in acestu momentu tipà ca muscata de vipera si cadìu josu pe pamentu.

— Si vei fi capabila inca si acum de apucaturi de misielia? — strigà Vevereanu, — dar femeia nu dîse nimica, erá ca mórta.

Mai tardîu deschise ochii mari — si cu o privire smintita priviá la Vevereanu, si in urma prinse a aretá spre elu.

Vevereanu nu o pricepea ce voiesce sè dîca?

Femei'a éra aretá spre elu, spre pep-tulu lui.

Vevereanu statea cugetatoriu, se pareá cã vré sè ghicésca ce vré sè dîca?

Odata deveni si dinsulu palidu ca unu mortu. Fati'a, budiele-i prinsera a tremurá, picíorele i slabiau si crerii i se imbetau.

Femei'a aretá la medalu ce-lu pórtá elu in sinu — medalulu mamei Idei.

— Oh! ceriuri, — eschiamà in sine, — frumsetia de femeia in lume nu m'a amagitu, si adi o vóce, aceea vóce, o privire, unu surisu, me incatenara. Oh aici e misteriu, aici e secretulu, dómne!

Apoi se plecà si redicà pe nefericit'a femeia, — si o puse pe unu divanu vechiu.

— Iertati-me, domniloru, eu sum intr'o ratecire fórte mare; iertati-me, cã v'am ostenuit aici, — dîse intorcându-se catra ómenii politiei, — poteti merge indereptu!

Aceia stateau si se mirau, in urma deschisera usi'a si esira.

— Poteti merge, domniloru, nópte buna, — dîse catra hotii ce stateau si ei uimiti. — Aceia inse nu facura multe vórbe, ci esira indata pe usia.

— Cine esti tu, femeia fatala? — intrebà apoi dupa ce remasera singuri.

Femei'a stá ca mórta. Numai dupa unu timpu inceput:

— N'am multe dile in viétia, ti-potu, si vreu a-ti spune; asculta povestea mea:

„Eram juna, si iubiam unu tineru nobilu, elegantu. Elu inca me iubiá ca sufletulu.

„Pe elu l'am avutu numai in viétia scumpu, si o suvenire, — suvenirea mamei.

„Tatalu meu n'a voitu sè fiu a lui, si eu n'am voitu sè fiu a altuia.

„Pentru aceea a parasitu tatalu meu orasiulu, loculu natalu, si ne-amu mutat a aici.

„Candu am pornitu, i-am datu scumpului

amoresu, ce am avutu mai pretiuitu, medalulu mamei mele de suvenire, si ni-am juratu credintia eterna.

„Dar eu am uitatu de totu ce a fostu scumpu si sacru, si apoi s'a uitatu si noroculu de mine.

„Peste putinu eu fui maritata, dupa unu misielu.

„Tatalu meu se mutà la cele eterne, si eu remasei singura cu barbatulu meu, dar cu o avere considerabila.

„Barbatulu mi-a fostu misielu. Elu a preferitu lumea, unei mueri, si in butulu lui eu inca am facutu asié.

„Déca am inceputu, n'am potutu rentorna. Avereá s'a dusu ca ap'a, eu am remasu calica si prepadita.

„Elu intr'o séra, la birtu intr'unu orasielu, s'a certatu cu unu june, si precum spunu, intr'o paduritia langa o movila cunoscuta a duelatu si a moritu.

— Ah, eu l'am omoritu dara, — cugetà Vevereanu.

„Eu am remasu seraca, cu anim'a stricata, cu sufletulu coruptu.

„Ocasionea m'a dusu la fapte negre, la crime, totu mai departe, totu mai afundu. Am fostu frumósa, frumséti'a mi-o am folositu de instrumentu, si am devenitu companist'a hotiloru si aventurariloru.

„In nóptea asta tu fusi jefuitu, eu am fostu complice.

„Eu sum Ida, amorés'a ta, oh amorés'a ta de odata, si mai multu nu!

„Vediui icón'a mamei cei scumpe, te vediui pe tine, dar nu te cunoscuí pana ce nu vediui medalulu, mai multu nu vreu sè vedu — adio!

Candu sferi acestu cuventu, ca fulgerulu de repede si-infipse cu o barbatia rara unu cutitu in anima.

Vevereanu se aruncà si luà cutitululu, dar fu tardîu.

Si se asiedià langa cadavrulu ei, si a plansu, a plansu amaru, a plansu sè-i se franga sufletulu.

Apoi demanéti'a — candu estau chiar díorile, luà cutitululu si lu-inplantà in anima.

V. R. Buticescu.

Simtiementu Doru si Suspinu.

Candu spiritulu s'avênta
 P'aripi de cugetâri
 Prin lumea ce ne 'ncanta
 Cu mandre farmecâri,
 Êr anim'a vediendu
 Lu-urma suridiendu :

Unu ceva se ivesce
 Primindu viétia 'n sinu,
 Si cresce, se nutresce
 In anima cu linu,
 Caruia pe pamentu
 I dîcemu *Simtiementu* ...

Actiunea-i dulce, lina ,
 E sacrulu talismanu,
 Caruia i-se 'nchina
 Intregu genulu umanu ;
 Se 'nchina cu amoru
 Că-i scumpulu seu odoru.

Si totu ce este 'n lume,
 In ceriu, in Empireu,
 Fîintia-amoru si numo,
 Ideia, Dumnedieu,
 Printr'insulu se unescu
 In sinulu omenescu.

Din simtiementu descinde
 Unu ce farmecatoriu,
 Ce 'n anima aprinde
 Focu vecinieu ardietoriu ;
 Unu sufletu iubitoru
 I-a pusu numele *Doru* ...

Ardôrea lui cea via
 Lucindu intre simtîri,
 E altariu de jertfa pia
 Creatu din suveniru,
 Pe care ardu torinti
 De lacrime fierbinti.

Din doru candu culminéza
 Alu flacareloru valu,
 Candu anim'a viséza
 La sacru-i idealu,
 Si pieptu-i sbuciumatu
 De-unu focu indelungatu,

Concepe se framênta
 Alu treilea nascutu,
 Ce 'n sboriu greu s'aventa
 Prin sinulu celu tacutu ;
 Unu sufletielu de chinu
 I-a dîsu si lui *Suspinu* ...

M. Toma.

Istorióre scurte.

O admirabila operatiune chirurgicala. Se scrie de la Mulhouse, cu dat'a de 8 ianuaru, cã in acelu orasiu erã vorb'a sè se faca o operatiune chirurgicala, — care escità unu interesu generalu.

O féta care calcã camasi, avusese nenoro-cirea sè inghitia unu acu c'unu crampeiu de firu. Din imprudintia pusese aculu in gura si o usióra nebagare-de-séma facù ca s'alunece pe laringe si d'ací, in urm'a silintieloru d'a-lu scôte, in canalulu alimentãrii.

Dóue dîle tiner'a femeia suferì grozavu, nu de durerile ce simtiã, ci pentru cã desperã d'a se mai puté vindecã.

Aculu trecuse prin stomachu si petrunse-se in intestine, candu unu tineru medicu avù ide'a sè intrebuintieze o operatiune cu totulu particulara, prin care sè silésca aculu a-si întórce drumulu inapoi si a est pe unde intrase in corpu.

Mijloculu la care avù recursu fu atractiunea exercitata a supra ferului de magnetu.

Cu ajutoriulu unui magnetu puternicu, pe care lu-puse in regiunea stomachala, facù ca aculu sè se întórca in stomachu, si d'ací lu-facù sè se suie in canalulu alimentaru, in care introduse apoi o sonda armata d'unu magnetu, de care se lipi aculu.

Dupa dóue óre de incercãri, aculu se are-tã, cu firulu seu, si operatiune a isbutise.

Unu oficieru rusu si cu unulu turcu se laudau odata, fia-care cu esactitatea soldatiloru loru, si, dupa óre-care dispuite, s'au otaritu sè-si dea probe unulu altuia.

Atunci strigã Rusulu: „Ivanu!“ si Ivanu indata sari inaintea lui. Oficierulu rusu i comandã sè se duca in cutare locu, si s'aduca cutare lucru, Ivanu plecã.

Rusulu incepù acum a spune Turcului: sè vedi cã va sosí la minutulu calculatu. Acum e pe colo, acum e pe colo, acum a sositu la loculu destinatu, acum ié lucrulu cerutu. Acum pléca. Acum e pe colo, acum e pe colo, acum sosese inapoi, acum e ací.

— Ivanu!

— Presinte, — strigã soldatulu rusu, intrandu la stapanulu seu cu lucrulu cerutu in mana.

Turculu voi sè dea si elu probeasemenea, si strigã si elu:

— Sulimanu!

Suliman sari inaintea efendiului. Acesta

ordonà: Sulimane, du-te in cutare locu, si adu cutare lucru!

Suliman esf. Efendi insfira si dinsulu cum facu Rusulu: „acum Suliman e pe colo, acum pe colo, acum a ajunsu, acum iea lucrulu, acum pleca inapoi, acum e pe colo, acum e pe colo, acum sosese, — acum indata-i inaintea mea:

— Sulimane!

Suliman sari inaintea efendiului. Acesta lu-intrebà in triumfu: „ai fostu undete-am tramisu? Suliman i respunse: „ba n'am fostu inca, pentru cà nu mi-am gasitu inca papucii.“

*

Èra-si o resbunare a unui barbatu incelatu. Amu naratu mai de una-di, dupa jurnalulu „Figaro“, despre resbunarea unui Americanu, ce-a fostu incelatu de catra socia sa, care transporta pe acea din urma prin epistole false de dincolo intr'o escitatiune nervosa, ce se termina cu mortea ei.

Mentionat'a foia scote asta-di era-si la ivela o istoriora d'acestu soi, care este totu asiè de credibila, catu si de adeverata, ca si cea antaiu (adeca neadeverata).

Este o luna de candu d. R... proprietaru de mosie la Monlgèren, aflà infidelitatea junei sale femei.

R... alungà pe amantu la draculu si aduse ser'a femeiei sale o cutiora cu prafu albu.

— Madame, — duse elu cu recela, — aci este otrava: mi-vei arunca d'aci pe fia-care di in cesc'a mea de cafea unu verfu de cutitu plinu. M'ai desonoratu: te osindescu se me uci.

— Nici odata! — striga neferieit'a, si picà la genunchii barbatului ei.

— Déca te opui, — continua acest'a far' a se emotiuna de locu, — séu déca vrei desoperf ceva ori catu-si de putinu politiei, atunci te ucidu pe dta, pe amantu, pe copfii dtale, si pe mine insu-si.

Femei'a asculta. Timpu de trei septemani ea audi pe barbatulu ei cum dupa desertu i aminti cu vocea cea mai amabila in presinti'a copfiloru si-a amiciloru, pe cari in adinsu i invitase:

— Pune odata bismutululu in cafeu'a mea, iubita amica!

Si cu aceta ocaziune, se uità liniscitu dar cu asiè dispretiu la ea, care i presinta cesc'a cu mana tremurandu. Nici cà nimenea se gandi la oribil'a drama ce se petrecea acolo.

Candu acum o septemana R... se puse in patu, perulu femeiei sale devenise suru.

Sunt doue dfe de candu elu muri.

O ora mai tardu, vinovat'a lui socia s'arunca in ap'a Yerres, dupa ce descoperise mai antaiu procurorelui republicei intregulu secretu teribilu.

Nenorocit'a lasa in urma patru copfii.

*

Hotia pentru rescumperarea sufleteloru din purgatoriu. O dama, aflandu-se acum catu-va timpu in trentu Andalusiei in Spania, opritu la Guidad-Real, se adresa in urmatorii termini catra siefulu bande.

— Pentru alu cui comptu luati banii caletoriloru?

— Pentru comptulu sufleteloru din purgatoriu, — respunse siefulu,

— Ffi seriosu, domnule, — adause dam'a cu sigurantia, ve facu aceta intrebare, pentru cà am libera trecere de la comitatulu carlistu, si de la comitatulu federalu. Prin urmare, republicanu séu absolutistu, ori ce vei fi, trebuie se me lasati se trecu far' a me despoia.

— Da, domna; dar la dracu, dupa cum v'amu spusu, noi nu lucràm pentru o cestiune politica, ci pentru a rescumera, prin mijloculu unoru mfi insemnate, sufletele purgatoriului.

Acestea duse, siefulu smulse portomoneulu ei.

*

Unu barbatu spendiuratu. Printre omenii atasati in serviciulu castelului X., se aflà o ingritore si unu tieranu, cari locuiau amendoi intr'unu localu asediatu in fundulu unei curti la ore-care distantia de celelalte locuinte.

Aceta femeia mosteni o suma de optusute franci, ce le tienea la dins'a asceptandu a o pune la dobanda.

Intr'o sera, candu toti dormiau in casa, tieranulu intrà la dins'a, si o amenintia cà o va omorf. Déca nu-i va dá immediatu acea suma.

Nenorocit'a creatura, spre a-si scapa vietia, areta cu degetulu o mica mobila de stjaru ce cuprindea tota averea sa. Tieranulu se repedf a supra baniloru si-i luà; pana aci, nimicu mai obicinuitu, in modulu usitatu de factorii de rele.

Dara odata in posesiunea sumei, miserabilulu duse victimei, cà totu trebuie se mora cà-ci altmintrelea ar fi denunciatu si perdutu printr'ins'a. Numai i lasa a alege chipulu mortii ce prefera. Intocmai dupa cum barbatii ge-

losi de alta-data, cereau de la femeile lor, — „déca le placea a muri mai bine prin feru séu otrava.“

Dupa multe rugatiuni si lacrimi, nenorocit'a ingrigitóre, vedindu cà trebuie numai de câtu a se decide, optà pentru spendiuratóre.

Tieranulu, atunci o legà de piciorulu patului pana candu ar face preparativele necesarie. Intinse o franghie, facù unu ochiu, si ajunse prin ajutoriulu unui scaunu, a o legà bine de o grinda a tavanului.

In timpulu acesta nenorocit'a femeia, intr'o situatiune, a carei oróre se intielege, zacea pe scanduri. Cu tóte aceste redicà de indata ochii a supra calêului seu, si observà cà dupa ce terminase preparatiunile, si-trecuse bratiulu in ochiulu franghiei.

Iute ca fulgerulu, impinse cu piciorulu scaunulu care erà aprópe de sine, si-lu resturnà. Tieranulu remase spendiuratu de bratiu si plutea in spatiu.

Amendoi dederà nisce tîpete ingrozitórie; elu de durerea ce-i causà positiunea sa; ea spre a chiamá ajutoriu. Numai spre diminétia se audî tîpetele lor.

Se sparse usi'a, care erà inchisa pe din intru, si se descoperi acestu straniu tablou.

Dupa naratiunea ce facù ingrigitória de cele intemplete, se grabira a chiamá pe magistrati, cari gasira pe culpabilu totu spendiuratu si-lu transportara la *, unde se instruesce in acestu momentu procesulu seu.

*

Unu cavaleru pacalitu. Unu germanu bogatu din Berlin ar fi doritu fórte multu, sè primésca o cavalería de la imperatulu Brasíliei, care erà in caletoría prin Germania; asié dara a inceputu o venatóre rafinata dupa idealulu visuriloru sale; a nume a facutu cunoscintia cu ambasadorulu brasilianu, si i-a aretatu — pe departe — cà ar dorí sè se facà-cavaleru brasilianu.

Ambasadorulu inse nu i-a mijlocitu cavaleri'a, din simpl'a cauza, cà nu si-ar fi potutu sustienea cererea sa cu óre-cari merite, cari sè fi vorbitu in favorulu cavalerului — necavalerisatu inca.

Acestuia i vení atunci o idea salvatória, a nume si-a facutu urmatoriulu planu sîretu: „Sunt aicea doi tineri brasiliani, cari studiéza la universitate; i voiú ajutá pe acestia si sum siguru, cà voiú primí o cavalería, pentru meritele mele...“

Precum a ganditu, asié a si facutu: a invitatu pe tinerii brasiliani la sine, le-a prezentatu diferite ajutóre si — in conversatiune — in trecatu — si-a aretatu dorinti'a de a primí o cavalería brasiliana.

Tinerii i-au multiamitu pentru generositatea lui, si i-au promisú totu concursulu si tóte protectiunea lor.

Banchierulu se putea laudá cu protectiunea celoru doi studenti de la universitate. — Dinsulu inotá in fericire nemarginita. Inaintea ochiloru sei straluciá cavaleri'a brasiliana...

Odata primesce intr'adeveru unu plicu chiar din cabinetulu imperatului Brasíliei. Banchierulu vede prin chartía unu ordinu de cavalería!... rupe sigilulu indata, — si cetesce — o adresa de la secretariulu imperatescu, cu tecstulu acesta: „Maiestatea sa imperatulu m'a insarcinatu, sè ve esprimu multiamirile Maj. Sale pentru bunavointia ce ati aretatu catra doi tineri brasiliani. Maj. Sa se va purtá cu aceea-si bunavointia catra toti tinerii germani, cari voru merge la Rio de Janeiro in Brasília, pentru studii...“

Banchierulu întórce si scuturà scrisórea din tóte partile;... nici o cavalería!...

*

Unu giamu spartu pentru unu cuventu. Intr'unu vagonu de prim'a clasa, unu domnu si o dómna fórte frumósa se aflau fatia in fatia.

Caletoriulu ardea de dorinti'a de a incepe o conversatiune cu ea, dar nu cutezá; cum trebuiá inse sè proceda spre a face primulú pasu? Grava problema!

Ei caletorira astu-felu muti vr'o jumetate de óra, candu d'odata elu, apucandu bastonulu, dintr'o lovitura facù sè sara de susu in josu giamulu de la usi'a vagonului.

— Ce faci, domnule? — strigà dam'a cu unu óre-care tîpetu.

— Dómna, nu ve spariati, me rogu; ve voiú esplicá numai decâtu conduit'a mea. Éta: Mai multu de cincí leghe facute in compania de dta si ardiendu de dorintia d'a ve adresá unu cuventu, fara sè potú gasí celu mai micu mijlocu; pentru a pune capetu dar unei asemenea stari de lucruri, am spartu acestu giamu; acum inse, candu sticl'a e sfaramata, potú sè ve dîcu dómna, cà sunteti frumósa!

S A L O N U

Defectulu mirelui.

Siedu la méssa si scriu pentru „Familia“, cà-ci redactorulu nu e a casa.

De odata audu, cà cine-va bate incetu la usia. Eu strigu sè intre. Usi'a se deschide, si intra dóue femei.

Me scolu respectuosu de la méssa, si pasiescu ca- tra usia, spre a le intimpiná.

Una e o femeia inaintata in etate, ér cealalta o copila tinera, dóra fic'a celei prime.

Le salutu, si ele si-inchina capulu cu gratia si ocupa locu pe canapea, eu langa ele.

— Domnule, — incepe cea mai betrana, — cu cine avemu onóre? dóra cu dlu redactoru?

— Ba, dinsulu e dusu.

— Unde?

— Sè se convinga, cà mamalig'a nu-i tocana.

Ea se uita cu mirare la mine, apoi incepe de nou:

— Dar dta cine esti?

Acésta întrebare m'aduse in perplesitate, cà-ci nici odata nu meditai inca, déca sum si eu ce-va si ce?

Respunsei:

— Eu sum directorulu cancelariei redac- tiunale.

— Ah! Va sè dîca, dta poruncesci subdirecto- rului si toturoru cancelistiloru din acésta can- celaría.

— Asié e, dómna. Eu dispunu de toti, cà-ci toti acestia se concentréza in persón'a mea.

— Ah!

— E bine, dómna ti-stau la dispositiune; cu ce potu sè-ti servescu?

— Domnule, fic'a mea iubesc pe unu june, de care asîdere este iubita.

Fét'a rosiesce.

— Mama...

— Si-apoi, dómna?

— Acestu june are unu defectu mare.

— Dieu, e mare nenorocire; mai alesu déca de- defectulu nu se póte corege.

— Cà nu se póte, domnule. Amu cercatu, dar in- desiertu.

— E bine, si ce felu de defectu e acel'a? — déca mi-este permis sè sciú si eu.

M'asceptai la ce-va descoperire grozava, — si ea mi-dîse:

— Elu nu scie ortografi'a.

Nu me putui retiené sè nu ridu cu dulce.

— Oh! dómna mea, defectulu acest'a nu e asié mare, precum gandesci dta. Apoi nici nu e rar. Lu- au mai toti Romanii. Pré pucini vei gasi intre noi, cari sè scia ortografi'a.

— Bine, bine, domnule, dar defectulu lui ni cau- séza de multe ori cele mai mari neplaceri.

— Cum asié?

— Elu ni scrie, si noi nu suntemu in stare a in- tielege epistol'a lui.

— Dieu, dieu!

— Éta de esemplu!

Ea scóse din pusunariu o epistola, si mi-o dete s'o cetescu.

Me uitu in aceea, si scrisórea contienea numai a- cestu síru:

„Teiu be scud in ada nculi nim ei.“

Apoi ea mi-repetí:

— Te rogu, cetesce-o. Eu n'o intielegu. Am vi- nitu la redactiunea acést'a, cugetandu, cà aice se va gasi cine-va, care sè mi-o esplice si mie.

Me pusei la studiatu; cu tóte cà eu nici atát'a studiu limbisticu nu am, câtu au unii domni angagiatii la compunerea dictionariului etimologicu alu societátii academice romane.

Dar nu desperai.

La inceputu nici aceea nu scieam, cà in ce limba póte sè fía scrisa acésta epistola; mai multu inse cre- deam, cà e scrisa in limb'a sanscritta, de óra-ce eu din acésta limba pricepu mai putínu.

Acésta conclusiune am invetiatiu-o de la unii domni filologi ai nostri.

Dar totu-si trebue sè fía romanesc! Éta si pri- mulu cuventu „teiu“ o romanescu!

— Asié-i!

Si apucaí a cetí. Dar éta ce surprindere! E o con- structiune frumósa romanésca!

— Dómna, éta ce e scrisu aice?

— Ce?

— Acést'a: „Te iubescu din adanculu inimei.“

— Ah!

Acestu „ah“ sborà din sinulu domnisiórei:

— Oh! — secundà dómna.

— Ti-multiamescu dle; ni-ai facutu o piace- re mare.

— Bucurosu.

Si ele se departara.

Eu remasei singuru, mirandu-me fórté, cà pan' acuma n'am sciutu, cà si eu sum limbistu.

Figaro.

Balulu romanu din Viena.

Tienutu in 1 martiu in „Grand Hotel.“

Junimea romana din Viena convinsa de folosulu întreprinderiloru filantropice a cautatu unu modu prin care sè-si procure intre dílele de comunu, monotóne, — si o dí de serbatórie, o dí éstraordinaria; — a cau- tatu in carnevalulu acum espiratu — fiindu deja luata initiativ'a inca din anulu trecutu — pe campulu dieiei Terpsichore, o flóre distinsa de cealalte flori ale

carnevalului; o flóre — in capital'a Austriei — cu colori nationale.

Spre ajungerea acestui scopu, sub patronatul dómneloru Matilda de Dumba, Maria de Filisianu si Elena de Marenzeller, s'a alesu de catra societatea acad. „Roman'ia juna“ unu comitetu constatatoriu din urmatorii dni: Dr. Ales. Popoviciu presiedinte, Valeriu Bologna secretariu, I. A. Dobroviciu cassariu, S. Vulturescu, I. Anca, E. Filipanu, I. Popasu, P. Danu, V. Babesiu, V. Nicolescu, Dr. Aronoviciu si I. Radu, cari prin energi'a si vointi'a loru resoluta au sciutu aduná la unu balu (in favorulu unui cabinetu de lectura) pe diu'a de 1 martiu a. c. in elegant'a si spatiós'a sala din „Grand Hôtel“, unu publicu atátu de distinsu si atátu de numerosu din Viena, încátu acést'a petrecere nu numai cá a intrecutu pe cea din anulu trecut, dar ar fi potutu rivalisá chiar cu unulu dintre cele d'antáiu baluri ale Vienei; de-si altu-cum in lips'a familieloru romane acestu publicu a fostu mai totu strainu, ceca ce inse cu atátu mai multu dovedesce autoritatea si gradulu de cultura sociala care lu-posede acésta onorab. tinerime in capitala Austriei.

In diu'a mentiunata pe la 10 óre sér'a, dupa ce au fostu sositu dnele patronese, fiindu adunata cea mai mare parte a publicului, s'a inceputu dantiulu cu o legeritate si vialitate totu crescénda, mai cu séma la piesele compuse din arie romane, si executate de C. M. Ziehrer, cum s. e. in decursulu polcei franc. cu numele „Sperantia“ de Ziehrer, dedicata dneloru patronese ale acestui balu romanu; mai departe unu valsu si unu quadrillu compusu din arie romane, cela ce cu deosebire au placutu publicului presinte.

In ór'a de pausa apoi, pentru ca fericirea acésta sè fia intru câtu se póte de completa, manecandu din punctulu de vedere a neuitaverului poetu A. Deparatianu care díce cá:

Dantiulu, cânteculu si — amorulu

Sunt isvorulu.

Fericirii omenesci,

dlu doctorandu de medicina dlu I. Hosanu, de si numai „entre nous“ ne-a delectatu prin vócea lui atátu de rapitória si farmecatória, cantandu câte-va piese parte de salonu, parte poporale romane, cu o esactitate si originalitate esemplaria si rara, intre cele mai frenetice aplause ale amiciloru sei din giuru.

Dupa pausa petrecerea s'a continuatu cu si mai mare insufletire si animo, încátu si ambasadorele persianu Malcom Chan, care inca a participatu la acestu balu romanu, insocitu de generalulu Mehemed Aga si secretariulu acestora, toti trei in costumulu loru nationalu, s'au angagiatu la jocu si au jocalu unu quadrillu, de si pentru prima-óra in viét'i'a sa, cu una din patronesele balului; esprimandu-se in limb'a franceza, cá si-a petrecutu de minune bine la acésta petrecere européna.

Dintre Romanii cari au participatu la acestu balu amintimu numai pe dlu deputatu de camer'a Austriei N. de Dumba dimpreuna cu on. sa familia; mai departe dlu Dr. E. de Mocioni si dlu capitaniu c. r. I. Vornica.

In fine timpulu trecu — ca tóte in lume... si mai cu séma la astu-feliu de ocasiuni, mai rapede de câtu ori candu d'alta data; se presintara zorile, radi'a sórelui uscá rou'a de pe flóre... lumin'a dílei facu sè dispara acestu tablou atátu de frumosu asemenea unui

dulce visu... splendid'a girlanda compusa din acestu publicu de primulu rang alu Vienei incepú a se desface; smulgandu-se din bratiile Terpsichorei, spre a se aruncá in cele ale lui Morfeu, ér eu fui constrinsu sè me grabescu catra gar'a calei ferate, spre a me aruncá — nu in bratiile lui Morfeu — ei intr'unu cupeu, pentru d'a me rentórcé éra-si la Pesta, — aducédu cea mai frumósa si scumpa suvenire a acestui balu, o astu-feliu de suvenire — mai pretiósá decátu insa-si fericirea, — asemenea sensului din urmatori'a strofa a unei poesie de Victoru Hugo:

Un souvenir heureux
Est peutêtre sur terre
Plus vrai que le bonheur.

Traianu Popescu.

Premiula femeiloru romane.

Apelulu nostru catra femeile romane, d'a contribui la unu fondu pentru premiarea scriitoriloru nostri beletristici, de si n'a avutu inca rezultatulu doritu, totu-si ne-a pusu deja in positiunea d'a poté anunciá:

primulu premiu!

Se cere o novela originala scurta, din istori'a nationala séu din viét'i'a poporului nostru.

Premiulu e *optu galbeni*.

Potu concurge toti scriitorii romani de la noi si de peste Carpati.

Manuscriptele scrise cu mana straina, (si proведiute cu unu motto, care sè fia scrisu si pe epistol'a sigilata, ce va cuprinde numele autorului,) sunt a se tramite la acésta redactiune, pana 'n 15 maiu c. n. an. curinte.

Premiulu se va judecá de catra o comisiune de trei insi, a caroru nume se va face cunoscutu mai tardú.

Opulu premiatu se va publicá apoi in „Familia.“

Pesta 8/20 fauru 1873. *)

Redactiunea „Familiei.“

CE E NOU?

*** (Romanismulu in Chioru.) In cerculu electoralu Niresiulu micu se alese deputatu Bartal György cu majoritate de 50 voturi in contra candidatului nationalu Vasiliu Indre.

*** (Pentru loteri'a din Deva) au mai incursu la dóm'n'a Constantia Dunca-Schiau urmatoriiele obiec-te: unu anelu de auru cu pétra pretiósá. unu portu orologiu lucratu cu margele — de dn'a Eva Moldovanu in Deva; o icóna lucrata cu senile, de dn'a Maria Cosma n. Dragosiu in Zelau; cinci esemplare din

*) Apelámu de nou la onorab. nóstre cetitórie, spre a contribui la fondulu pentru „premiulu femeiloru romane“, ca astu-felu in curendu sè mai potemu anuciá si alte premie! Red.

gramatic'a ungaro-romana de d. A. Cosma; unu po-
calu de argintu, o zacharnitia de porcellan, de dn'a
Ana Petco in Deva; unu sierpariu de catifea brodatu
cu firu pentru costumu romanescu de dr'a Veronica
Petco in Deva; o perina brodata cu lana si perle de
Vilhelmina Moldovanu in Deva; unui etui cu siese
tacamuri de argintu, de dn'a Catarina Mocioni in Pes-
ta; unu albumu de catifea cu portretulu dnei Schiau,
de dn'a Ana Gallu in Abrudu; o siurtia de atia de
dr'a Eugenia Galu in Abrudu; unu portfoiu cu mar-
gele si senile de dn'a Iosefa Ciura in Abrudu; unu
vasu de porcellan pentru tabacu, unu portu sugara de
porcellan de dn'a Elisabeta Isecuti in Deva; o cutia
cu parfumuri, de dn'a Lengyel in Deva; o garnitura
de sfesnice de dr'a Maria Menter in Deva; o caseta
de lucru maestosu lucrata cu mineralie si impodobita
cu broderia de dn'a Maria de Harsianu in Zalalna; o
mobila de nucu impodobita cu broderia de metasa
firu si lana lucrata pe catifea, de dr'a Teresia Piposiu
in Zalalna; o vasa de porcellan pentru tabacu, diece
antimacasaré de tulu de dn'a Rosalia Isecuti in Deva;
unuu etui de porcellan pentru tigare de dn'a Berta
Salancy in Alba-Iulia. — Obiectele se mai potu inca
insinua pana la 15 martiu, ér espeditiunea loru trebeu
se se face pana 'n finea lui martiu.

* * (Diet'a Ungariei) in septeman'a trecuta a
desbatutu bugetulu ministeriului cultelor si instruc-
tiunii publice. Din cursulu desbateriloru avemu se a-
mintimu vorbirile dloru deputati Benciu, Mileticiu si
Nicoliciu. Desbaterile aru fi pututu deveni si mai in-
terosante pentru noi, deca cei mai multi deputati ai
nostri n'aru escelá mai totu-de-una — prin absin-
tia loru.

* * (Dlu E. Macelaruiu) a declarat prin scriso-
rea sa adresata presiedintelui camerei deputatiloru
Ungariei, ca dinsulu nu póte se intre in dieta.

* * (De la Botosieni) primimu sciri fórte nepla-
cute. Cetatienii de acolo nu mai sunt siguri pe nimicu.
Bande de hoti cutriera stradele si suburbiele, jefuindu
in tote partile. Pentru ca cetitorii nostri se-si póta
face o idea despre grozavi'a lucrului, este de ajunsu
se li spunemu, ca intr'o singura nópte s'a jefuitu
noue case.

⊙ (Unu cavaleru de industria) fu condamnatu
de curendu la doi ani de inchisóre, de catra tribuna-
lulu judetiului Bacáu. Dinsulu a figuratu sub nume-
le de baronu Zepelin si mergea cu cutezantia pana la
a se face se tréca de ruda a domnitoriului Carolu.

× (Convocare.) Tinerimea romana din Buda-
Pesta este convocata la Adunarea generale, ce se va
tiené in 9 martie, la 4 óre d. m. in localitátile socie-
tátii de lectura, si la care comitetulu balului romanu
va presintá ratiociniulu despre afacerile sale.

Echouri de carnevalu.

♣ (Balu la Ploesci.) Sectiunea de Prahova a
Societátii pentru invetiatur'a poporului romanu, a
datu la 9/19 febr. unu balu la Ploesci in favorulu So-
cietátii. Balulu a reesitu fórte bine. Sal'a balului órá
decorata cu verdétia, cu flamure natiunale cu inscrip-
tiunile: „Onóre si recunoscintia amiciloru luminárii
poporului!“ — „Progresu prin caritate.“ — „7 febr.
1873.“ — Tablouri: Renascerea Romániei, Domnulu
si Dómn'a etc. Lumea se adunase din tote clasele ora-

sieniloru. Prefectulu districtului, primariulu orasiului,
membrii consiliului judetianu, ai primariei, comer-
cianti, profesori, dirigatori, industriasi etc. Sectiunea
centrala a Societátii inca fu represintata prin vice-
presiedintele dlu dr. C. Esarcu. Dómnole — (diece co-
retpondintele nostru) tote regine, dar se distingea dn'a
Sevasti G. Radovicu consort'a presiedintelui sectiu-
nii de Prahova, si alte dómne, cum: dn'a Georgescu,
dn'a Pappa, dn'a Kuhn, si altele. Balulu durá pana la
4 óre diminéti'a.

♣ (La Siomcuta-mare) se tiené in 1 martiu
unu balu improvisatu, dar fórte reesitu, la care a par-
tipatu totu publiculu de acolo, pötrecéndu-se fórte
bine pana tardiu.

♣ (Balulu de la Bucuresci,) datu la 10/22 febr.
in profitulu saracilaru, a reesitu bine. Domnulu si
Dómn'a au onoratu balulu cu presinti'a loru. Sosindu
pe la órele 10 si jumetate, au fostu intimpinati de
principele Dimitrie Ghica, in calitatea sa de presie-
dinte alu Societátii de binefacere.

Flamur'a lui Hymert.

♣ (Dlu Oliveru Buda,) ingineriu in districtulu
Cetátii-de-pétra, va conduce la altariu in 24 aprile
pe domnisiór'a Sara Hunyadi in comitatulu Be-
regului.

♣ (Dlu Eugeniu Buda,) proprietariu, so va cu-
nuná la 11 martiu cu domnisiór'a Rosa Jiteovschi din
Sierchiuzu in comitatulu Satmariului.

♣ (Dlu Dionisiu Popfii,) proprietariu in Lipou,
comitatulu Satmariului, la 10 jan. s'a cununatu cu
domnisiór'a Luisa Francu din Sioltiu, in districtulu
Cetátii-de-pétra.

♣ (Dlu Ioanu Teslavvanu,) teologu absolutu de
dieces'a Blasiului, s'a cununatu la 23 fauru la Bilboru,
aprópe de graniti'a Moldovei, cu domnisiór'a Anitea
Stanescu.

♣ (Dlu Paulu Paicu,) profesoru la Iasi, s'a cu-
nunatu la 23 febr. in Sucéva cu domnisiór'a Victoria
Orchesiu.

Societati si institute.

♣ (La Ploesci) s'a infintiatu o societate sciinti-
fico-literaria, ale carei statute s'au votatu in dílele
trecute, alegéndu-se unu comitetu sub presiedinti'a
dlui dr. in drepturi Garofide. Statutele cuprindu, ca
societatea va infintia si o fóia sciintifico-lite-
raria.

♣ (Societatea pentru invetiatur'a poporului ro-
manu,) sectiunea Prahova, infintiasé inca in anul
1868 o scóla pedagogica sub directiunea dlui profesoru
Z. Antinescu la care functiuneza 8 profesori. Acésta
scóla este subventiunata si de guvernulu si de consiliulu
judetianu de Prahova, pentru intretinerea scólei si a
internatului, din care pana acum a esitu aprópe 70
elevi, cari mai toti functiuneza ca invetiatori prin co-
munele rurale. Cursulu este numai de 3 ani. Se pri-
mescu numai fii de tierani de la etatea de 16 ani in
susu, avendu cunoscintiele celor 3 clase primarie. —
Parintii loru garantéza formalu la intrarea filor
loru in scóla, ca voru servi 6 ani ca invetiatori rurali
in veri-ce comuna i-va numi guvernulu.

Literatura.

× („*Convorbiri literare*“) de la 1 febr. publica aceste: Istori'a critica a Romaniloru de B. P. Hasdeu, critica de G. Panu; Poeziile populare culesc si intocmite de V. Alesandri, studiu literariu de G. Varnavur Liteanu; Ana Dómna legenda in versuri de V. Alesandri; Melancoli'a lui A. Dürer, poesia de V. Pogoru; Unei calugaritii, poesia de S. Niculescu; Mii de mii de stele, poesia de X.; Filosofi'a in liceu de I. P. Florentinu, critica de M. Strajanu; Omulu, poesia de Lamartine, trad. de A. Naum; Suvenirea, poesia de Lamartine, trad. de M. Pompiliu; Traduceri in versuri din Ovidu de B. P. Hasdeu; Explicarea teoretica si practica a codicelui civilui de C. Eraclide, critica de V. Tasu.

⊙ (*Unu nou diuarius francesu*) a aparutu la Bucuresci sub titlulu: „Albin'a Romaniei“ si sub redactiunea dlui A. Portier. Nou'a foia si-propune a trata cestiunile industriale si comerciale atingatorie de Roman'i'a.

⊕ („*Column'a lui Traianu*“), de la 1 februaru, 1873, contine urmatoriele materii: Epitafulu lui Alesandru Hasdeu; Banulu Michalcea, studiu biograficu de Gr. G. Tocilescu, Despre sange ca alimentu si ca medicamentu; de dr. Z. Petrescu; Petru Movila, ca represintante ale ortodosiei, de dr. B. Constantinescu; Incercarile poetice ale trei Maria Ghica, de I. M.; Vocabularu romano-istriuanu, de I. Maiorescu; Catalogulu espositiunii publice din Bucuresci; Vieti'a dupa doctriin'a positiva, de St. Mihaiescu.

T e a t r u.

= (*Dlu Millo*) a mai scrisu la pies'a „Apele de la Vacaresci“ si unu adausu intitulatu: „Timbrulu si licentiele spirituose.“

M u s i c a.

⊙ (*O pianista romana.*) Domnisiór'a Elena Costachi Epureanu, rentorcându-se la Bucuresci din Viena, dupa ce a luat doi ani d'a rondulu premiulu antaiu la piano in conservatoriulu din Viena, dupa ce si-a atras admirasiunea lumii musicale Vieneze si laude in pres'a de acolo, — a datu la 14/26 fauru in teatrulu celu mare din Bucuresci unu concertu in favorulu saraciloru, la care a asistatu si Domnulu si Dómna, dimpreuna cu unu publicu forte uumerosu. Concertulu a produsu efectu mare.

F e l i u r i t e.

* * (*Clopotele*) de comunu sunt privity ca inventiune egiptiana. Acésta parere se baséza pe acea datina a egiptieniloru, ca ei totu-de-una au anunciatu serbatorea lui Oziris cu sunetele clopoteloru. La jidovii din vechime, de ornatele bisericesci ale rabiloru, sub decursulu serviciuluu divinuu, erau aninati nescce clopotiei. In Athene preotii Cibilei intrebuintiara clopote. Fostu-a unu timpu, candu clopotele se numiau caciulele santiloru, si cei ce le trageau, erau considerati ca innalti demnitari religiosi. Plinius amintescce, ca multu mai nainte de epoca lui clopotele deja erau cunoscute, si se chiamau „tintinabule.“ Clopotele pentru prima-óra sub Alkuin se santfra.

× (*Unu barometru naturalu.*) D. L. Herman recomanda, prin o foia din Vürtemberg, a tiené o lipitóre intr'o carafa de sticla ce ar cuprinde ca 150 dramuri de apa, ca-ci elu tiene necontentu una in ferésta si póte asigurá, ca ea a aretatu pana acum timpulu forte exactu. Carafa este impluta pe trei parti cu apa, care vér'a trebuie se fia schimbata la fia-care optu díle, ér érn'a la dóue septemani. Gur'a carafei este acoperita c'o bucata de pandia gróza. Déca lipitória siede diminéti'a fara a se misce cátu-si de putínu pe fundulu sticlei si se invertescce ca unu melcu, atunci timpulu devine frumosu, si tiene fia acelu timpu veselu, caldurosu séu recorosu. Déca se intempla se plóua séu se ninga, atunci lipitóri'a se suie pana la gátulu carafei si siede acolo atát'a pana candu timpulu éra-si se deschide. Candu este se bata ventulu, lipitória inóta forte iute ici-colea in apa, si nu se liniscescce éra-si pana candu ventulu nu incepe in realitate. Cu câte-va díle inaintea unei mari furtuni, intrunita cu plóie si ventu, lipitória siede in totu-de-una afara din apa, este de totu liniscita si s'arunca c'o violentia in tóte partile, ca si candu ar fi cuprinsa de atacuri convulsive.

× (*Câte n'a fostu Shakespeare!*) A supra nici unui autoru in lume nu s'a scrisu atát'a ca a supra lui Shakespeare. Viéti'a lui fiindu pucinu cunoscutá, a datu locu la felurimi de presupuneri a supra meseriei ce a osercitatu in tineretia lui. Pana acuma marele poetu a trebuit se fia: casapu, dascalu, negutiatoriu de lana, agricultoru, argatu de grajdu, scriitoru la advocatu, chirurgu, anatomu, chemicu, psihologu, doctoru de nebuni, profetu, soldatu, marinaru, musicantu, botanistu, entomologu, ornitologu, zoologu, etnologu, alchimistu, vrajitoru, criptocatolicu, protestantu, bibliologu, ateistu!!! Acuma s'a gasitu unu englesu D. V. Blades care vré se demonstre, ca tóte aceste presupuneri sunt false si ca Shakespeare a fostu tipografu! Câte n'a fostu si câte n'o se mai fia; cu tóte aceste elu nu erá de cátu poetu.

× (*Este pré caracteristicu.*) ceea ce publica unu statisticu despre proportiunea speseloru pentru scóle si pentru politia, — in Petropole, Viena si Berlinu, si care drastica proportiune totu de odata ni aréta si spiritulu de care sunt conduse acele trei mari imperatii, ale caroru capitale si resiedintie sunt cele trei urbi insirate. In Petropole, capital'a Rusiei, se speséza din tóte venitele ei 1 procentu pentru scóle séu invetiamentu, in Viena, capital'a monarchiei austriace — 9 percente, in Berlin, capital'a Germaniei 31 percente. Pentru alte scopuri filantropice Berlinulu cheltuesce 22, Viena 15, Petropolea 9 percente. Din contra pentru politia Berlinulu da 17, Viena 21, Petropolea 51 de procente din venitu! De aci este ca in Berlinu se tiene totu pentru 495 de suflete 1 politiaiu, in Viena totu pentru 416, ér in Petropole totu pentru 210 persóne câte unulu.

× (*Oile cu 5 córne.*) Acestu soi de oi care se afla la Nordu este celu mai de capetenia din tóta lumea, traiesce in insul'a Islanda, Norvegia, Scotia, Finlanda si in fine in totu Nordulu Europei. — Inse aceea ce le deosebesce pe oile de Nordu, de tóte celelalte soiuri de oi, sunt córnelor, pentru ca ele au câte 3, 4, si 5 córne. Acele cu 3 córne sunt acele mai frumoése oi, pentru ca cornulu alu 3-lea, ese din frunte dreptu inainte, candu celelalte 2 stau de amendoue partile capulu. Lan'a acestoru oi este bruna, tare si

grósa, pentru care este fórté folosítória in negociu, pentru mai multe lucruri trebuitórie ómeniloru.

× (*Câte miliarde sunt in lume.*) Intrebatu-v'ati vr'odata câte miliarde in numerariu poteau sè existe la tóte natiunile din lume? Nu. E bine, unu iubitoru de statistica a facutu acésta lucrare, cu ocaziunea imprumutului de 3 miliarde. Éta rezultatulu: Pe pamentu esistu 83 miliarde in numerariu; cu tóte aste nu se cunoscú de cátu 53, de unde ar trebui sè se conchida, cà restulu a fostu ingropatu in pamentu séu perdutu in abisurile marii. Dupa autorii carii s'au ocupatu in specialu despre moneta, Franci'a posedé cea mai mare cantitate in numerariu. Forbonnais spune, cà in 1683 Francia avea deja moneta in circulatiune pentru 990 milióne; in 1716, dupa calculele lui Law, avea 1,200,000,000. In momentul revolutiunii, ministrulu Necker — care trebuiá sè se pricépa in asemenea materia — evaluá numerariulu Franciei la 2,200,000,000. De la stabilirea sisteméi decimale pana in ultimii ani, in Francia s'a batutu monete atátu de auru cátu si de argintu si d'arama, in suma de peste 6 si jumetate miliarde. In cursulu periódei cuprinse intre 1848 si 1871 s'a batutu in Francia, Englitera, Belgia, Austria, Italia si Statele-Unite ca vre 14 miliarde de moneta. In resumatu, Francia trebuie sè posedá in acestu momentu de lá 6 pana la 8 miliarde in numerariu.

= (*Cine traiesce mai multu.*) Urmatoriulu tablou statisticu ne póte da unu esemплу de lungimea vietii in raportu cu meseriéle ómeniloru. Asíe de esemплу: Preotii traiescu mai multu de cátu toti. Dupa dinsicu vinu comerciantii. Apoi amploiatii Statului. Dupa acestia vinu arendasii. Dupa dinsicu, militarii (in timpurile de pace). Dupa acestia, advocatii si deputatii Cameriloru. In urma vinu artistii. Dupa dinsicu vinu profesorii, si cei dupa urma sunt medicii (doctori). Asíe dara: intre tóte clasele societátii, preotii au viéti'a cea mai lunga si medicii cea mai scurta.

× (*Statistic'a globului.*) Partea locuibila a globului, adéca: uscatulu cu o suprafacia de 134,660,000 kilometre patrata, este locuitu de o poporatiune de 1288 mil. individi. Sum'a mortiloru intr'unu anu este de 333,333,333, ceea ce face pe fia-care di: 91,544, pe óra 3731, pe minuta 60, pe secunda 1. De aci se vede, cà fia-care din pulsatiunile nóstre insémna mórtea unei creature umane. Pe planet'a nóstra durat'a de midilocu a vietii este de 33 ani. O patrima a poporatiunii móre inainte de 7 ani; un'a jumetate inainte de 17. Din 100,000 de individi unulu singuru ajunge la etatea de 100 ani; unulu din 500 la 90 ani, 1 din 100 la 60. Ómenii insurati traiescu mai multu decâtu cei neinsurati. Din 1000 individi 65 se insóra; casatoriéle mai numeróse se facu in lunéle juniu si decemvre. — Profesiunile esercita o mare influentia a supra lungimii vietii; astu-feliu cà din 10,000 individi ajungu la etatea de 70 ani 72 preoti, 40 agricultori, 33 comercianti, 32 soldati séu amploiatii, 29 advocati séu ingineri, 27 profesori si 24 doctori. Lucru estra-ordinariu, tocmai aceia, cari sunt chiamati a prelungi viéti'a au viéti'a cea mai scurta. Acést'a se esplica lesno candu scimu cà doctorii ducú viéti'a cea mai neregulata, meseri'a lorú chiamandu-i in totu momentulu sè de ajutoriu celor ce au trebuintia de dinsicu.

× (*Superstitiune venetiana.*) In Venetia parintii

nu permitu ca baietii si fetele sè se boteze cu aceea-si apa. Ei dícu: Déca s'au botezatu d'antáiu baietii, feteloru ce s'au botezatu in urma le crescú barba; din contra, déca fetele s'au botezatu antáiu, baietii remanu in tóta viéti'a fara barba.

Suvenirea mortiloru.

† (*Alesandru T. P. Hasdeu,*) marele patriotu romanu din Besarabi'a, parintele dlui B. P. Hasdeu, a repausatu in orasiulu Hotinu, la 9/21 noemvre an. tr., in etate de 61 ani. Prin mórtea lui natiunea nóstra a perdutu unu bratiu potórnicu in nefericit'a Besarabia cutropita de cnut'a muscalésca. Portretulu si biografia lui se afla in „Panteonulu Romanu.“

† (*Atanasiu Stanescu,*) preotu gr. or. romanu, si parintele dlui deputatu dietalu Stanescu, a muritu in Aradu in 15/27 febr., in etate de 60 ani.

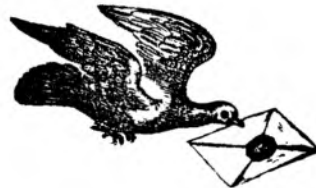
† (*Petru Dragosiu,*) preotu romanu in Selagiu, a repausatu la Siciu in etate de 42 ani.

Calindariu istoricu.

— Martiu. —

3. 101. Imperatulu Traianu trecece Dunarea. — 4. 1790. Orsiova ajunge in posesiunea Austrioi. — 5. 180. M. Aureliu móre la Buda. — 6. 1774. Nascerea lui Michael Angelo Buonarotti. — 1486. Stefanu celu mare repórta invingere la Scheia. — 1867. Mórtea pictorului P. Cornelius. — 7. 1767. Gonirea iesutiloru din Spania. — 1821. Manifestulu principelui Alesandru Ypsilanti. — 1849. Manin ajunge dictatorulu Venetiei.

Post'a Redactiunii.

Din cause neprevédute nrulu presinte a aparutu cu dóuetrei díle mai de graba, — decatu cum se anuncia in nrulu trecutú.

T. Redactorulu a absentatu cincii díle. Se va ceti catu mai curendu.

Dlui V. A. Urechia. Asceptamu cele promise si cerute de multu. Salutare!

Clusiu. Versulu tramisu e unu frumosu esercitiu scolasticu, dar publiculu celu mare pretinde mai multu.

Clusiu. Multiamita pentru doinele poporale tramise, inse nu le potemu publicá — „catu de curendu“, de óra-ce aceste au esitu deja in fói'a nóstra — de multu. Din fói'a nóstra se potú capeté inca esemplarie cu 5 fl. pe jumetate de anu.

X. In Sarvasiu. Cele tramise nu se potú publicá, de si sunt in ele unele idei frumosiele, ca-ci technic'a e primitiva. Cartea se va tramite acusi. Cei 5 fl. se vorú computá.

Deva. Am primitu articolulu. Suetulu — in impregiurarile ti actuale — ni-a suprinsu. Vomú cautá a-i face locu. Fói'a ti-se tramite. Asceptamu si cele promise. Salutare!

Suplementu: „*Slavulu Amorulú*“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. I. còl'a V.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.